

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะเป็นไปตามลำดับ ต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 การดำเนินการวิจัย
- 5.3 สรุปผลการวิจัย
- 5.4 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับจังหวัดและสถานศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับจังหวัด สถานศึกษา และนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา
- 3) เพื่อประมวลสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

5.2 การดำเนินการวิจัย

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 กำหนดประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และกลุ่มที่ 3 คัดเลือกสถานศึกษากรมอื่นกรมละ 1 แห่ง แต่กรมสามัญศึกษาคัดเลือกสถานศึกษาขนาดใหญ่ กลาง เล็ก มาร้อยละ 50 แล้วใช้ตาราง R.V.Krejcie และD.W.Morgan

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยได้รับการแนะนำตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เครื่องมือวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท ดังนี้

2.1) แบบสำรวจ ใช้สำรวจระดับจังหวัดและสถานศึกษา

2.2) แบบสัมภาษณ์ (Structure interview) ใช้สัมภาษณ์ คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด 5 คน คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา 5 คน และนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน 48 คน

2.3) แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้สอบถามทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง มี 3 ชุดแต่ละชุดมี 5 ตอน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 4 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด (Open end)

เครื่องมือได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) การใช้ภาษา (Wording) และรูปแบบ (Format) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน และหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ชุดที่ 1 เท่ากับ .90 ชุดที่ 2 เท่ากับ .92 ชุดที่ 3 เท่ากับ .87 รวมเฉลี่ย .90

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามและแบบสำรวจส่ง คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด และคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษาด้วยตนเอง แล้วให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ แบบสอบถามนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน ได้นำส่งและรับคืนด้วยตนเอง ได้รับเครื่องมือคืนรวมเฉลี่ยร้อยละ 93.84

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ และประมวลสรุป โดย แบบสำรวจ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับแบบสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยประมวลสรุปเชิงพรรณนาความเรียง

5.3 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา และนักเรียน นักศึกษาผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา มีผลโดยสรุปตามลำดับ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุน พบว่า สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะการปฏิบัติงานตามปฏิทินงาน การรายงานผลการดำเนินงานและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกเว้น การประชุมพิจารณาจัดสรรวงเงินและการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกองทุนฯ และการกำกับดูแลสถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุนฯ มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับสุดท้าย

5.3.2 ผลการศึกษามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุน พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ ส่วนใหญ่มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะวงเงินกู้ยืมไม่เพียงพอ คณะกรรมการมีภาระงานมากเกินไป และการขาดงบประมาณดำเนินงาน ยกเว้น การไม่สามารถกำกับดูแลการดำเนินงานกองทุนของสถานศึกษา และการดำเนินงานตามปฏิทินงาน มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ น้อย

5.3.3 ผลการศึกษาความเหมาะสมของนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการและแนวดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยภาพรวม และรายชื่อ ส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หลักเกณฑ์การค้ำประกัน สัญญากู้ยืมเงิน และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับจังหวัดและสถานศึกษา ยกเว้น การไม่จัดสรรงบประมาณค่าดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัดและสถานศึกษา มีความเหมาะสม อยู่ ในระดับ น้อยที่สุด

5.3.4 ผลการสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกองทุนฯ ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า ระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการและแนวดำเนินงานกองทุนฯ ส่วนใหญ่ ไม่ควรแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 67.47 โดยเฉพาะ หลักเกณฑ์การค้ำประกันสัญญากู้ยืมเงิน ระยะเวลาการชำระหนี้ค้ำประกันกองทุนฯและอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ แต่เห็นว่า ควรแก้ไขในประเด็น การกำหนดให้เบิกจ่ายเงิน กู้ยืมที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) แห่งเดียว การไม่จัดสรรงบประมาณ ค่าดำเนินงานให้จังหวัดและสถานศึกษา และหลักเกณฑ์รายได้ของบิดามารดา และนักเรียน หรือนักศึกษารวมกันไม่เกิน 120,000 บาท

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

5.4.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุน พบว่า สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายชื่อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะการปฏิบัติงานตามปฏิทินงาน การรายงานผลการดำเนินงานและการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกเว้น การประชุมพิจารณาจัดสรรวงเงินและการ พิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกองทุนและ การกำกับดูแลสถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุน มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับสุดท้าย

ตามผลการศึกษาที่ ปรากฏว่า ผู้เกี่ยวข้องมีการปฏิบัติงานกองทุนอยู่ใน ระดับมากดังที่กล่าวมานั้น อาจเนื่องมาจากเป็นผลการปฏิบัติงานซึ่งเป็นกิจกรรม ที่มีกำหนดเวลาชัดเจนในปฏิทินปฏิบัติงานที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดให้ จังหวัดและสถานศึกษาต้องดำเนินการ แล้วรายงานผล การดำเนินงาน ดังกล่าว ต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยใกล้ชิด จึงจะสามารถ ดำเนินกิจกรรมและรายงานผลได้ตามกำหนด

สำหรับการประชุมพิจารณาจัดสรรวงเงินให้สถานศึกษา การประชุมพิจารณาให้กู้ยืม การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ และการกำกับดูแลสถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุนฯ ซึ่งผลการปฏิบัติอยู่ในอันดับท้าย นั้น อาจมีสาเหตุหลายประการ ดังนี้

- (1) เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่จังหวัดและสถานศึกษาต้องกำหนด วัน เวลาและสถานที่เอง อาจไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง ตลอดทั้งปัจจัยการบริหารที่มีไม่พอเหมาะ จึงไม่สามารถดำเนินการได้มากเท่าที่ควร
- (2) ระยะเวลาในการดำเนินงานกระชั้นชิด จนไม่มีเวลาพอที่จะปฏิบัติได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดประชุมในรูปคณะกรรมการ ต้องอาศัยระยะเวลาในการเตรียมการ การประสานงาน และมีผู้เกี่ยวข้องมาประชุมโดยพร้อมเพรียง การประชุมจึงจะมีประสิทธิภาพ
- (3) ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน เช่น ค่าจัดประชุมและค่าเบี้ยประชุมให้แก่คณะกรรมการ เนื่องจากจังหวัดและสถานศึกษาไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณค่าดำเนินการ แต่อาศัยเจียดจ่ายจากงาน/โครงการอื่นแทนการที่ จะดำเนินการหลายครั้งงบประมาณย่อมไม่เพียงพอ
- (4) เป็นผลมาจากการขาดการวัดผล ประเมินผลและการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ แต่มีเพียงการให้รายงานเป็นเอกสารตามแบบที่กำหนดเท่านั้น

5.4.2 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนฯ

ผู้เกี่ยวข้อง มีความเห็นว่า โดยภาพรวมและ รายชื่อส่วนใหญ่ การดำเนินงานมีอุปสรรค อยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะวงเงินกู้ยืมไม่เพียงพอ คณะกรรมการมีภาระงานมากเกินไปและการขาดงบประมาณค่าดำเนินงาน ยกเว้น การไม่สามารถกำกับดูแลสถานศึกษาและการดำเนินงานไม่ทันตามปฏิทินงาน มีอุปสรรคอยู่ในระดับ น้อย

- (1) ปัญหาอุปสรรคในเรื่องวงเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอ เห็นได้จากยอดจำนวนผู้กู้ยืมในปีการศึกษา 2539 มีสูงถึง 2,388 คน ในวงเงิน 24,373,000 บาทเฉลี่ยได้กู้ยืมรายละ 10,206 บาท ถ้าจ่ายให้แก่สถานศึกษาเฉลี่ยรายละ 8,600 บาท นักเรียนนักศึกษาได้ใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับหลักสูตรที่นักเรียนนักศึกษาต้องจ่ายเองเฉลี่ยรายละ 1,200 บาท คงเหลือให้ใช้จ่ายเป็นค่าที่พัก ค่าเสื้อผ้าและค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพระหว่างศึกษาเพียงรายละ 406 บาท ซึ่งต้องใช้จ่ายตลอดปีการศึกษา และจากการสัมภาษณ์นักเรียนนักศึกษา

ผู้กู้ยืม พบว่า จำนวนวงเงินที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืม ที่เหลือจ่ายให้แก่สถานศึกษา แล้ว ยอดที่เหลือเป็นของนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ ทารด้วย 12 ปรากฏว่า จำนวนเงินที่เบิกได้ไม่พอใช้จ่ายเป็นค่าครองชีพระหว่างศึกษาประจำเดือน ทำให้ยังคงความเดือดร้อนดังเดิม และจากการสำรวจความต้องการผู้จะชอกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ ในปี 2540 ปรากฏว่า มีผู้ต้องการจะชอกู้ จำนวน 4,552 ราย รวมวงเงินที่ต้องการกู้ยืม เป็นเงิน 71,461,270 บาท เพิ่มจากปีการศึกษา 2539 ถึงร้อยละ 293.20

(2) คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด และคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา มีภาระงานมาก จากการศึกษา พบว่า เป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจากกรรมการในคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด ส่วนมากเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดจากหลายกระทรวง ซึ่งมีหน้าที่ประจำมากมายอยู่แล้ว ทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานกองทุนฯมากนัก ทั้งในแง่การศึกษา ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติต่างๆ ตลอดทั้งการริเริ่มงานกองทุนฯในเชิงพัฒนา ดังนั้น ภาระการดำเนินงานจึงตกอยู่ที่กรรมการและเลขานุการเกือบทั้งหมด

สำหรับคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษาก็เช่นเดียวกัน ภาระงานจึงตกหนักอยู่ที่กรรมการและเลขานุการ ประกอบกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคลภายนอก หากจะมามีงานนอกทุนก็เสียเวลาประกอบอาชีพ เพราะงานกองทุนไม่มีค่าตอบแทนหรือเบี้ยประชุมแต่อย่างใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์แนะแนวซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากต้องปฏิบัติงานกองทุนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์แนะแนว และหน้าที่ครูผู้สอนซึ่งถือเป็นงานประจำ ในบางสถานศึกษาที่ขาดแคลนอาจารย์ผู้สอน อาจารย์แนะแนวมีชั่วโมงสอนเท่ากันหรือใกล้เคียงกับครูผู้สอนทั่วไป ยกเว้น ในบางสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในบทบาทของอาจารย์แนะแนวจะได้รับการลดชั่วโมงสอนประจำ เพื่อนำเวลาที่เหลือไปปฏิบัติหน้าที่งานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้บ้างทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

(3) ขาดงบประมาณค่าดำเนินงาน การดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ปีการศึกษา 2539 คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัดและสถานศึกษาไม่ได้รับจัดสรรค่าดำเนินงาน จึงต้องใช้งบประมาณจากค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ ซึ่งได้รับจัดสรรตามภารกิจประจำ โดยปกติจะได้รับจัดสรรน้อยไม่สามารถจัดประชุมได้ถึง 10 ครั้งต่อปี

นอกจากนั้น คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม จังหวัด ยังมีภาระงานในการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมภายในจังหวัดอีกด้วย และยังคงปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการและคณะรัฐมนตรี การที่ไม่ได้รับจัดสรรค่าดำเนินงานกองทุน ประจำปีการศึกษา 2539 นี้ ทำให้การดำเนินงานกองทุนหลายกิจกรรมต้องงดไปโดยปริยาย งบประมาณค่าดำเนินงานนี้ หากคณะกรรมการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจะจัดสรรให้ ก็สามารถดำเนินการได้ โดยอาศัยระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา.ศ. 2539 ข้อ 9(2) และข้อ 14(1) สำหรับสถานศึกษาซึ่งไม่ได้รับงบประมาณค่าดำเนินการเช่นเดียวกัน ในปีการศึกษา 2539 นี้ ได้ใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาเป็นค่าดำเนินงานได้บ้าง เฉพาะปีการศึกษา 2539 สถานศึกษาต้องใช้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เพื่อติดต่อประสานงานกับธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหลายครั้ง หากสถานศึกษาตั้งอยู่ไกลผู้ที่เป็นการรวมการและเลขานุการต้องเดินทางไปติดต่อประสานงานโดยขออนุญาตเบิกค่าใช้จ่ายในหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ก็ไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายในการจ้างเหมา ยานพาหนะพานักเรียน นักศึกษาไปเปิดบัญชีออมทรัพย์ และถ้าสถานศึกษาไม่มีโทรศัพท์ การประสานงานกับหน่วยงานในจังหวัดและธนาคาร กรุงไทย จำกัด(มหาชน) ยิ่งลำบากมากยิ่งขึ้น หลายสถานศึกษาไม่ทราบว่า เอกสารสัญญากู้ยืมที่ส่งไปธนาคารไม่ถูกต้อง และไม่ได้นำกลับไปแก้ไข กว่าจะทราบก็เสียเวลาหลายสัปดาห์ เมื่อนำกลับไปแก้ไขเสร็จแล้วก็ต้องนำกลับมาส่งใหม่เป็นอย่างนี้หลายรอบ การเบิกเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางก็ไม่ค่อยสะดวก และมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ธนาคารโอนเงินเข้าบัญชีให้แล้ว ผู้เกี่ยวข้องไม่ทราบ ทำให้ทั้งผู้กู้และสถานศึกษาได้รับเงินช้า ลักษณะการดำเนินงานกองทุนเป็นเช่นนี้ รวมเวลาดำเนินงานจนถึงได้รับเงินใช้เวลา 3-5 เดือน

นอกจากขาดงบประมาณในการดำเนินงานดังกล่าวแล้ว สถานศึกษาจะต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศษ 0205/12846 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2539 สั่งการให้สถานศึกษาถ่ายเอกสารสัญญากู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเก็บไว้ที่สถานศึกษาอีก 1 ชุด โดยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหน้าที่ของสถานศึกษาในคู่มือปฏิบัติงานกองทุน ตอนที่ 4 ข้อ 15, 16 ให้มีหน้าที่ตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่และติดตามผลการเรียนของผู้กู้ และในกรณีที่เกิดมีผู้กู้ออกจากสถานศึกษากลางคัน หากมีงบประมาณค่าดำเนินงานกองทุนก็สามารถมอบหมายให้ข้าราชการครูออกติดตามตรวจสอบได้ทันที

แต่สำหรับการกำกับดูแลสถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุนฯ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นต่างกัน กล่าวคือ สำหรับคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด มีปัญหาอุปสรรคในการกำกับดูแลสถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุน อยู่ในระดับ มาก อาจเป็นเพราะโดยโครงสร้างพื้นฐานและธรรมเนียมปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เป็นที่ยอมรับให้คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัดทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบกับระยะเวลาดำเนินงานกระชั้นชิด และยังขาดงบประมาณสนับสนุน จึงไม่สามารถกำกับดูแลสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2539 ข้อ 4 และคู่มือปฏิบัติงานกองทุน ตอนที่ 3 ช. ได้ สำหรับคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา ในประเด็นนี้ พบว่ามีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ น้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประธานคณะกรรมการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการ 3 คน และกรรมการและเลขานุการ 1 คน คือ ครู/อาจารย์ในสถานศึกษา คือ ผู้ได้บังคับบัญชาของประธานกรรมการ ซึ่งโดยระบบราชการและโครงสร้างการบริหาร ย่อมมีอิทธิพลต่อกรรมการเหล่านั้น ประกอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ ยังไม่เห็นความสำคัญของตนเองจึงปล่อยให้สถานศึกษาดำเนินงานกองทุนเองทุกอย่าง เป็นต้น

5.4.3 ผลการศึกษาความเหมาะสมของนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการและแนวดำเนินงานตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา พบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า โดยภาพรวมและรายชื่อของระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการและแนวดำเนินงานกองทุนฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายการจัดตั้งกองทุน หลักเกณฑ์การค้ำประกันสัญญากู้ยืมเงิน และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ยกเว้นการไม่จัดงบประมาณค่าดำเนินงาน การเบิกเงินที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) แห่งเดียว และปฏิทินปฏิบัติงาน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ น้อย

(1) ความคิดเห็นที่มีต่อนโยบายการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ในนโยบายด้านการศึกษา ข้อ 6.3 ว่า "จัดหาทุนการศึกษา และจัดให้มีกองทุนสวัสดิการ เงินกู้แก่นักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น " มีความคิดเห็นว่า เหมาะสมที่สุด เพราะตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ได้กำหนดเอา " คน " เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทั้งปวง ความจำเป็นที่ต้องเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้ทัดเทียมกับนานาชาติ
อารยประเทศ และส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาได้รับการศึกษาสูงขึ้น
สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เปิดโอกาสให้ผู้ที่ขาดแคลน
ทุนทรัพย์มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทัดเทียมกับผู้ที่มีฐานะดี ให้กู้ยืมเงินแก่นัก
เรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่
เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา และค่าให้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่าง
ศึกษา ซึ่งได้รับการยอมรับว่า เป็นการกำหนดนโยบาย ที่เหมาะสมที่สุด

(2) หลักเกณฑ์การคำนวณค่าประกันสัญญากู้ยืมเงิน พบว่า มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผู้ที่สามารถเลือกใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งที่สะดวกและ
เหมาะสมสำหรับตนเองได้ กล่าวคือ จะใช้หลักทรัพย์ หรือ บิตามารดา หรือ
ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำ
สถานศึกษาให้ความเห็นชอบ เป็นผู้ค้ำประกันได้ จากการศึกษา ยัง พบว่า
นักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินได้ให้ บิตามารดา เป็นผู้ค้ำประกันสัญญากู้ยืม
คิดเป็นร้อยละ 64.40 ผู้ปกครองค้ำประกัน คิดเป็นร้อยละ 32.40 ใช้
หลักทรัพย์ค้ำประกัน คิดเป็นร้อยละ 1.90 และใช้บุคคลที่ได้รับความ
เห็นชอบ จากคณะกรรมการฯ คิดเป็นร้อยละ 1.30

จากการสัมภาษณ์นักเรียนนักศึกษาผู้กู้ ได้รับข้อเท็จจริงว่า ไม่มีปัญหา
อุปสรรคในการหาหลักฐานค้ำประกันสัญญากู้ยืมเงินแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้อง
กับผลการศึกษา พบว่า ผู้เกี่ยวข้องส่วนมากเห็นว่า ไม่ควรแก้ไขหลักเกณฑ์
เกี่ยวกับ การค้ำประกันสัญญากู้ยืมเงิน คิดเป็นร้อยละ 95.97

(3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการ
วัฒนธรรมจังหวัด และคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำ
สถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องให้ความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ
เมื่อพิจารณาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษา พ.ศ. 2539 ข้อ 4, 5 และ 7 คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ในการพิจารณา
จัดสรรวงเงินกู้ยืมให้แก่สถานศึกษา หรือทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผู้ที่ขอกู้ยืมเงิน
เพื่อการศึกษา กำกับดูแลสถานศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ
มอบหมาย ตามลำดับ เป็นอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมแล้ว
สอดคล้องกับผลการศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้เกี่ยวข้องร้อยละ 89.63 เห็นว่า บทบาท
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ยกเว้น การไม่จัดสรรงบประมาณค่าดำเนินงานให้จังหวัด และ
สถานศึกษา การกำหนดให้เบิกจ่ายเงินที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
แห่งเดียว และปฏิทินปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย ซึ่งอาจ

เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1) การไม่จัดสรรงบประมาณค่าดำเนินงานให้จังหวัดและสถานศึกษา ผลการศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง เห็นว่า มีความเหมาะสม น้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานกองทุนเป็นงานเร่งด่วนที่นอกแผนปฏิบัติการประจำปี จึงไม่มีงบดำเนินงานเป็นการเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาด้านปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า การขาดงบประมาณค่าดำเนินงาน เป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ มาก ดังนั้น คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด จึงต้องเจียดว่างงบประมาณนอกมาจากงบบุคลากรของงาน/โครงการอื่นมาใช้จ่ายเป็นค่าดำเนินงานกองทุนฯ ทำให้ต้องตัดบางงาน/โครงการซึ่งเป็นงาน/โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีออกไป สำหรับสถานศึกษา ได้อาศัยเงินค่าบำรุงการศึกษา มาเป็นค่าดำเนินงานกองทุน ซึ่งจะมีปัญหามากในสถานศึกษาขนาดเล็กมีเงินค่าบำรุงการศึกษาน้อย จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกองทุนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ และกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการในสถานศึกษา ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องใช้จ่ายค่ากระดาษใบกระดาษอัดสำเนา หมึกอัดสำเนา ผ้าหมึกเครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์ ค่าโทรศัพท์ โทรสาร ค่าเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ค่าจ้างเหมายานพาหนะ ค่าถ่ายเอกสาร ค่าจ้างบันทึกข้อมูล ฯลฯ โดยสรุป ค่าใช้จ่ายอยู่ในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าดำเนินการดังกล่าวนี้ ถ้าคณะกรรมการกองทุนเงินเพื่อการศึกษาจะจัดสรรให้จังหวัด และสถานศึกษาก็สามารถทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย การบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2539 ข้อ 9(3) และข้อ 14(1)

2) การกำหนดให้ผู้กู้เบิกจ่ายเงินที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) ผลการศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ มีที่อยู่อาศัยและสถานศึกษาอยู่ทุกอำเภอของจังหวัดกาฬสินธุ์ แต่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) ของจังหวัดกาฬสินธุ์ มีเพียง 3 สาขา คือ สาขากาฬสินธุ์ สาขาภูพานารายณ์และสาขาหนองกุงศรี ผู้กู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เขตอำเภอภูพานารายณ์และเขตอำเภอหนองกุงศรี เท่านั้นที่เข้าไปใช้บริการได้โดยสะดวก แต่ก็มีปัญหาเล็กน้อยที่ต้องเสียเวลาเรียน สำหรับนักเรียนนักศึกษาผู้กู้อีก 14 อำเภอ ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการเดินทางไปเบิกเงินกองทุนฯ นอกจากการเดินทางไม่สะดวกและเสี่ยงอันตรายแล้ว ผู้กู้เหล่านั้นต้องเสียเวลาเรียนอีกเดือนละ 1 วัน เพื่อไปเบิกเงินซึ่งมีเพียงเล็กน้อยกับธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) สอดคล้องกับผลการศึกษา ซึ่งพบว่า การเบิกจ่ายเงินที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) แห่งเดียว เป็นปัญหา

อุปสรรคแก่นักเรียนนักศึกษาผู้กู้ อยู่ในระดับมาก และได้เสนอให้แก้ไขเป็น
ให้สามารถเบิกจ่ายเงินกู้ได้ทั้งธนาคารของรัฐและเอกชนทุกแห่ง ที่มีระบบ
On line เป็นเครือข่าย และให้สามารถเบิกจ่ายได้เช่นเดียวกับ
บัญชีออมทรัพย์ ทั่วไป

3) หลักเกณฑ์รายได้ของบิดามารดาและนักเรียนหรือนักศึกษารวมกัน
ไม่เกิน 120,000 บาท ซึ่งเป็นคุณสมบัติของนักเรียนนักศึกษา ที่มีสิทธิกู้ยืมเงิน
ตามประกาศของคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ว่า นักเรียน
นักศึกษาที่มีสิทธิกู้ยืมเงินจากกองทุน นอกจากเป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้ว ต้องมี
คุณสมบัติ " ข้อ 1 เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หมายความว่า ผู้ที่มีรายได้ของบิดา
มารดาและ นักเรียนหรือนักศึกษารวมกันไม่เกิน 120,000 บาทต่อปี "

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เห็นว่า ประเด็นนี้ มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับ น้อย เกณฑ์ 120,000 บาทนี้ คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษาได้นำข้อมูลรายได้ประชากรมูลเฉลี่ย จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2537 มาเป็นตัวตั้งแล้วเพิ่มเป็นไม่เกิน
2 เท่า ซึ่งจังหวัดที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี มีสูง
ถึง 64 จังหวัด อย่างไรก็ตาม การใช้เกณฑ์ความยากจนโดยถือรายได้เฉลี่ย
เพียงเกณฑ์เดียวอาจจะไม่ครอบคลุมถึงประชากรที่มีความยากจนทุกกลุ่มควรนำ
เกณฑ์จำนวนบุตรมาพิจารณาประกอบการอนุมัติให้กู้ยืมเงินด้วยเพราะครอบครัว
คนไทยโดยเฉลี่ยมีประชากรครอบครัวละ 4 คน อาจมีบางครอบครัวที่บิดา
มารดาและนักเรียนหรือนักศึกษามีรายได้ รวมกันเกิน 120,000 บาทแต่มีบุตร
ที่กำลังศึกษา 3-4 คน ภาระค่าใช้จ่ายจึงมากขึ้นตามตัว ในปีการศึกษา 2539
เมื่อนำเกณฑ์นี้มาปฏิบัติจึงเป็นเรื่องง่าย แต่อาจไม่สามารถช่วยเหลือราษฎรผู้
ขาดแคลนได้โดยทั่วถึง เพราะใช้เพียงผู้รับรองรายได้ซึ่งเป็นข้าราชการตั้งแต่
ระดับ 5 ขึ้นไป หรือตำแหน่งเทียบเท่าหรือผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ปกครอง
ท้องถิ่นระดับ ผู้ใหญ่บ้านขึ้นไปเป็นผู้รับรองรายได้ของผู้กู้ ประเด็นนี้เป็นจุดอ่อน
เมื่อนำเกณฑ์ไปปฏิบัติ เพราะอาจทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม อาจไม่ได้ผู้
ขาดแคลนจริง และอาจมีการได้ประโยชน์และเสียประโยชน์อย่างไม่
เสมอภาคได้ เป็นต้น

5.4.4 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

ผลการศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 67.47 เห็นว่าระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการ และแนวดำเนินงานกองทุนฯ ส่วนมากไม่ควรแก้ไขโดยเฉพาะหลักเกณฑ์การดำประกาศัญญากู้ยืมเงิน ระยะเวลาการชำระหนี้ค่างกองทุน และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ แต่เสนอควรแก้ไขในประเด็นการเบิกจ่ายเงินที่ช.กรุงไทย จำกัด (มหาชน) แห่งเดียว การไม่จัดงบประมาณดำเนินงานให้จังหวัดและสถานศึกษา และหลักเกณฑ์รายได้รวมของบิดามารดาและนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ช้อกรวมกันไม่เกิน 120,000 บาท

(1) หลักฐานการดำประกาศัญญากู้ยืมเงินที่กำหนดไว้ ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2539 ข้อ 25 ถือเป็นการเปิดโอกาสแก่นักเรียนนักศึกษาผู้กู้ ให้สามารถเลือกวิธีหาหลักฐานการดำประกาศัญญากู้ยืมเงินได้ตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งส่งเสริม สนับสนุนให้การดำเนินนโยบายบรรลุตามวัตถุประสงค์ และผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า หลักเกณฑ์นี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ข้อเสนอแนะว่าไม่ควรแก้ไขหลักเกณฑ์นี้ เช่นกัน

(2) ระยะเวลาการชำระหนี้ค่างกองทุน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ว่าด้วยการชำระหนี้เงินกู้ยืมค่างกองทุน พ.ศ. 2539 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ว่า ระยะปลอดดอกเบี้ยจนถึงสำเร็จการศึกษาหรือพ้นสภาพการเป็นนักเรียนนักศึกษาแล้ว 2 ปี ระยะเวลาชำระหนี้ภายใน 15 ปี แม้ไม่สามารถชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ผู้กู้สามารถขอผ่อนผันต่อคณะกรรมการได้ ระยะเวลาดังกล่าวเป็นที่พอใจแก่ผู้เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์นักเรียนนักศึกษาผู้กู้ ส่วนมากเห็นว่า ระยะเวลาการชำระหนี้ค่างกองทุน มีความเหมาะสมดีแล้ว

(3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัดและคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่เห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาระเบียบหลักเกณฑ์ และแนวดำเนินงาน ผู้วิจัยเห็นว่า บทบาทที่เป็นผู้ดำเนินงานกองทุน ซึ่งต้องดำเนินงานด้านธุรการ การรายงาน การจัดการและการเตรียมการด้านข้อมูลและสารสนเทศ เป็นภาระที่หนักพอสมควร สำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ

อนึ่ง สำหรับข้อเสนอแนะที่ให้มีการแก้ไขประเด็นที่ให้เบิกจ่ายเงิน ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) แห่งเดียว ก็สอดคล้องกับผลการศึกษา ความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ว่า ควรให้สามารถเบิกจ่ายเงินได้ตามธนาคารของรัฐและเอกชนที่มีระบบ Online เป็นเครือข่ายและให้เบิกได้เช่นเดียวกับ บัญชีออมทรัพย์ต่างๆไป สำหรับประเด็นไม่จัดสรรงบประมาณค่าดำเนินงานให้กับจังหวัดและสถานศึกษา ก็เสนอให้จัดสรรงบประมาณให้เป็นปีงบประมาณและ ประเด็นหลักเกณฑ์รายได้ของบิดามารดาและนักเรียนหรือนักศึกษารวมกันไม่เกิน 120,000 บาท จึงมีสิทธิขอกู้ยืมเงิน เพื่อการศึกษา ควรแก้ไขเป็น มีรายได้รวมกันไม่เกิน 300,000 บาท จึงมีสิทธิกู้ยืม เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะและข้อสังเกตอื่นๆซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1) ด้านความชัดเจนของนโยบายกองทุนฯ โดยที่ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจว่า จำนวนเงินในสัญญากู้ยืมคือจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติจาก คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา แต่ต่อมา ได้มีการประชุมศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2539 ณ โรงแรมปรินส์พาเลซ กรุงเทพฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายเนวิน ชิดชอบ) กล่าวแก่ที่ประชุมว่า วงเงินที่ได้รับจัดสรร 3,000 ล้านบาทนั้น เป็นจำนวนเงินครึ่งหนึ่งของปีการศึกษา 2539 ดังนั้น จำนวนเงินที่กู้ยืมจริงของนักเรียน นักศึกษา รวม 2 ภาคเรียน จึงต้องเป็น 2 เท่าของจำนวนเงินที่กู้ยืมขณะนี้ จึงทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติ เนื่องจากไม่ได้รับแจ้งล่วงหน้า การดำเนินงานในทุกจังหวัดส่วนมากไม่ได้คำนวณจำนวนเงินกู้ยืมเป็น 2 เท่า ต่อมา ได้มีหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0205/9847 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2539 สั่งการให้ทุกสถานศึกษาลงยอดจำนวนเงินกู้ยืมในปีการศึกษา 2539 เป็น 2 เท่า ที่ได้รับอนุมัติ ทั้งๆที่สัญญากู้ยืมได้จัดทำและส่งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องบ้างแล้ว

2) แนวดำเนินงานกับการสั่งการขัดแย้งกัน กล่าวคือ คือ ในคู่มือปฏิบัติการกองทุนฯของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้จัดทำสัญญากู้ยืมเป็น 4 ฉบับ แต่มีหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุดที่ ศธ 0205/7302 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2539 สั่งการให้จัดทำสัญญากู้ยืมเพียง 3 ฉบับ และต่อมามีหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0205/12846 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2539 ย้ำว่า การจัดทำสัญญากู้ยืมให้ทำเพียง 3 ฉบับเท่านั้น สำหรับฉบับที่จะเก็บไว้ที่สถานศึกษาให้ทำเอกสารสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน

3) ด้านความชัดเจนของระเบียบปฏิบัติบางประการ กล่าวคือ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการชำระเงินกู้คืน กองทุน พ.ศ.2539 ข้อ 6 วรรคสาม ว่า " กรณีที่ผู้กู้ยืมเงินไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้คืนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและไม่ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผัน คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้กู้ยืมเสียเงินเพิ่มอีกไม่เกินร้อยละ 1.5 ต่อเดือนก็ได้ " จากคำว่า " ต้องเสียเงินเพิ่มอีกไม่เกินร้อยละ 1.5 ต่อเดือน " คือเงินอะไร คิดจากยอดใด กว่าจะทราบอีกทีก็ตอนที่ทำสัญญากู้ยืมเงิน จึงเห็นข้อความนี้ปรากฏในสัญญากู้ยืมเงิน ข้อ 5 ที่ว่า ในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินผิดนัดไม่ชำระหนี้เงินกู้ยืมภายในกำหนดเวลาและไม่ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผัน ผู้กู้ยืมต้องยินยอมชำระเบี้ยปรับ แก่ผู้ให้กู้ยืมในอัตราร้อยละไม่เกิน 1.5 ต่อเดือน ของจำนวนเงินต้นที่ค้างชำระ เป็นต้น

4) ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ ในระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติงานกองทุนไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ มาก การขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้แสดงออก เมื่อปลัดกระทรวงการคลัง มอบอำนาจให้ผู้บริหารสถานศึกษาทำกิจการแทนในเรื่องการรับคำขอกู้ การพิจารณาคุณสมบัติ การพิจารณาคัดเลือก อนุมัติการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา และลงนามในสัญญากู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตลอดจนตรวจสอบและประเมินราคาทรัพย์สินที่จะใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาบางคนมอบให้ผู้ช่วยผู้บริหารดำเนินการแทน การดำเนินการดังกล่าวผิดเจตนารมณ์ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2539 ข้อ 24 ซึ่งเป็นการมอบเฉพาะตัว จึงไม่อาจมอบอำนาจช่วงให้บุคคลอื่นต่อไปได้อีก จนกระทั่งต้องมีหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ 0204/13221 ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2539 ห้ามมิให้ผู้บริหารสถานศึกษา มอบอำนาจช่วงให้บุคคลอื่น เว้นแต่จากปลัดกระทรวงการคลัง เท่านั้น ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์กองทุนฯ ยังส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาแบบไม่ละเอียดรอบคอบ โดยเอาจำนวนผู้ขอกู้ไปหารวงเงินที่ได้รับจัดสรรผลลัพธ์เท่าไรถือเป็นวงเงินที่อนุมัติให้กู้ ซึ่งผลที่ตามมา คือ สถานศึกษาได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมการศึกษาเต็มตามที่สถานศึกษาเรียกเก็บ เหลือวงเงินเพียงเล็กน้อยหารด้วย 12 เดือน ไว้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นระหว่างการศึกษาเป็นรายเดือนของผู้กู้ บางสถานศึกษานักเรียนนักศึกษาผู้กู้มีค่าใช้จ่ายเพื่อการครองชีพ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องแก่การศึกษาเดือนละไม่ถึง 200 บาท ซึ่งไม่เพียงพอปัญหาที่แสดงให้เห็นถึงการพิจารณาที่คลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์กองทุนฯ เมื่อนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ออกจากสถานศึกษาระหว่างปี(ออกกลางคัน) กรรมการและเลขานุการสถานศึกษาบางแห่งยังมีข้อสงสัยในขั้นตอนการปฏิบัติ เป็นต้น

5) การขาดบุคลากรปฏิบัติงาน จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนด้านบุคลากรปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาการขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก และจากการออกเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยก็ได้พบข้อเท็จจริงว่า การปฏิบัติงานกองทุนของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด และคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา มีผู้ปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยแห่ง ละ 1-2 คน ส่วนมากมีผู้ปฏิบัติงานเพียง 1 คน สถานศึกษาใหญ่มีผู้ปฏิบัติงาน 2 คน บุคลากรดังกล่าวเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานกองทุน โดยต้องดำเนินงานให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ครอบคลุมทั้ง 18 ข้อ บุคลากร 1-2 คน ไม่สามารถดำเนินงานได้ทันตามกำหนด อย่างไรก็ตามยังต้องใช้บุคลากรในการดำเนินงานกองทุนภายในสถานศึกษาและการประสานงานภายนอกกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) นอกจากนี้ การกิจในการตรวจสอบความเป็นอยู่และการติดตามผลการเรียนของนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืม เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีสถานศึกษาใด ดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยอ้างว่าไม่มีบุคลากร เป็นต้น

6) การรายงานไม่ทันตามกำหนด ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัดและสถานศึกษามีปัญหาอุปสรรคในการรายงานผล อยู่ในระดับ มาก จากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด ข้อ 9 (2), (5) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2539 คู่มือปฏิบัติงานกองทุนกระทรวงศึกษาธิการ ตอนที่ 3 ข้อ ข. 2, 5, 7, 8 และปฏิทินงานกำหนดให้มีหน้าที่ในการรายงานผลการดำเนินงานตามกำหนด รายงานหลายอย่างต้องอาศัยขั้นตอนและเวลา ต้องเกี่ยวข้องกับหลายหน่วย และบางเรื่องผู้ปฏิบัติก็เข้าใจไม่ชัดเจน และเมื่อได้ข้อมูลจากหน่วยย่อยแล้ว กรรมการและเลขานุการต้องนำลงแบบรายงานอีกครั้งซึ่งต้องใช้เวลา ทำให้ไม่สามารถรายงานผลได้ทันตามที่กำหนด

7) การประชุมพิจารณา มีน้อยครั้งทำให้ขาดความรอบคอบ จากผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ มาก จากการสำรวจคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการประชุมกองทุนเพียง 3 ครั้ง ในระดับสถานศึกษามีการประชุม 1-2 ครั้ง บางสถานศึกษาไม่มีการประชุมพิจารณาคัดเลือกอย่างเป็นทางการ เพียงแต่มีการพูดคุยกันนอกกรอบแบบระหว่างประธานกรรมการ กรรมการบางคนและหรือกับกรรมการและเลขานุการ เพราะการประชุมไม่มีเบี้ยประชุม ไม่มีสิ่ง

จุใจอยากให้อำเภอประชุม การพิจารณาวินิจฉัยจึงอยู่ในวงแคบไม่ได้มีรูป คณะกรรมการ ความไม่รอบคอบปรากฏให้เห็นจากการไม่พิจารณาคัดเลือก ผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระดับ อย่างแท้จริง เพียงแต่เอา จำนวนผู้หารจำนวนวงเงินที่ได้รับจัดสรร ซึ่งเป็นการแบ่งให้ได้ทุกอย่าง ถ้วนหน้า ผลที่เกิดขึ้นมาคือนักเรียนนักศึกษาผู้ที่ยังเดือดร้อนเรื่องค่าใช้จ่าย ในการศึกษาเหมือนเดิม ผลที่ตามมาอีกกรณีหนึ่งคือ คณะกรรมการได้อนุมัติให้ นักเรียนนักศึกษาที่มีผลการเรียนไม่ดี ความประพฤติไม่เรียบร้อย ได้กู้ยืม ต่อมาเมื่อเด็กได้รับเงินแล้วก็ออกกลางคัน บางสถานศึกษาไม่ใส่ใจเกณฑ์ รายได้ของบิดามารดาและนักเรียนนักศึกษาเช่นกันไม่เกิน 120,000 บาท ทำให้ผู้มีรายได้นั้นมีโอกาสได้กู้ยืม ซึ่งถือว่าตนเป็นกาฬโรคติดต่อประจักษ์แก่ทุกคน

8) ความเหมาะสมของปฏิทินปฏิบัติงานกองทุนฯ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า ปฏิทินปฏิบัติงานกองทุนฯตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศษ 0205/4512 ลงวันที่ 2 เมษายน 2539 คณะกรรมการ การศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด และคณะกรรมการพิจารณาให้ กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา เห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานให้เวลาจังหวัดและ สถานศึกษา ดำเนินงาน เตรียมข้อมูล ประสานงาน วิเคราะห์ข้อมูลและ สรุปผลผู้ปฏิบัติมีช่วงเวลาสั้นเกินไปทำให้ปฏิบัติและรายงานไม่ทัน หรือถ้า ดำเนินงานได้ทันก็อาจขาดความละเอียดรอบคอบ อาจเกิดความผิดพลาดได้ ยกตัวอย่างปฏิทินงานที่กำหนดให้จังหวัดและสถานศึกษา ดำเนินการตามหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ ดังกล่าว หนังสือลงวันที่ 2 เมษายน 2539 ส่งหนังสือ ทางไปรษณีย์ถึงจังหวัด วันที่ 9 เมษายน 2539 ให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(1) รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาระดับม.ปลาย ทั้งสายสามัญและสาย อาชีพและระดับปริญญาตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสังกัดอื่นที่ไม่สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย แล้วพิจารณาจัดสรรวงเงินกองทุนให้แก่แต่ละสถานศึกษา

(2) จัดประชุมคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและ การวัฒนธรรมจังหวัด เพื่อพิจารณาจัดสรรวงเงินกองทุนให้แก่แต่ละสถานศึกษา แล้วแจ้งให้สถานศึกษาทราบและดำเนินการต่อไป

(3) จัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำเนินงานกองทุน เพื่อชี้แจง ชักชวนความเข้าใจให้สามารถดำเนินงานกองทุนได้ทันที

อนึ่ง กิจกรรมตามข้อ (1), (2), (3) ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 11 เมษายน 2539 แล้วรายงานให้กระทรวงศึกษาธิการทราบ ในทางปฏิบัติ ไม่สามารถดำเนินงานได้ทันตามกำหนด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปฏิทินงานกองทุนฯ ที่จังหวัดและสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานได้ทันตามที่กำหนด

9) ด้านการประชาสัมพันธ์กองทุน จากการศึกษาความคิดเห็นของ คณะกรรมการการศึกษาการศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัดและคณะกรรมการ พิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา และนักเรียนนักศึกษาผู้ กู้ เห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุ การประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ใช้ข้อความสั้น และมีความถี่ต่ำ ในท้ายข้อความ โฆษณาทางโทรทัศน์ ยังบอกให้ราษฎรที่สนใจไปติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ สถานที่ราชการ เช่น คลังจังหวัด ช.ก.ส. อย่างไรก็ตาม ภาพที่ออกมาทาง สื่อมวลชน โดยเฉพาะทางหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกองทุนฯ มีหลายครั้งเป็น ความ ชัดแย้งของคนในคณะรัฐมนตรี เป็นการโต้ตอบกันระหว่างรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นภาพที่ทำให้ ราษฎรขาดความมั่นใจในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล แต่หลังจากที่ได้ ดำเนินงานไปได้สักระยะหนึ่ง ภาพความขัดแย้งก็หายไป และได้มีแผ่นปลิว และแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ออกไปสู่ต่างจังหวัด แต่ก็ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่ม เป้าหมายได้อย่างทั่วถึง ผู้วิจัยเห็นว่า ควรวางแผนงานการประชาสัมพันธ์ อย่างเป็นระบบทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนภูมิภาค ควรจัดสร รงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ให้จังหวัด เพื่อให้สามารถดำเนินงานใน ทางลึกในการจัดทำสื่อ และการออกประชาสัมพันธ์ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ ควรใช้ข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งใกล้ชิดกับราษฎรและมีโอกาสเข้าพบง่ายที่สุด เป็นเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์ ด้วยวิธีการดังกล่าว น่าจะทำให้ราษฎรมี ความรู้ความเข้าใจกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มากที่สุด

5.5 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากประสบการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ ทั้ง 3 ประเภท คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการศึกษา ด้วยวิธีการดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.5.1 ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงการคลัง

- 1) ควรจัดให้มีกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อไปอีกจนกว่า ประชากรจะช่วยเหลือตนเองได้ และควรเพิ่มยอดเงินกองทุนขึ้นอีก
- 2) ควรกำหนดให้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมผ่านธนาคารของรัฐและ ธนาคารพาณิชย์อื่น ที่อยู่ใกล้บ้านพัก หรือ สถานศึกษา ที่มีระบบ On line
- 3) ควรประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดระบบงาน และระบบการรายงานให้เป็นเอกภาพ โดยพัฒนาเป็นโปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ ใช้ระบบเดียวกันทั้งระดับจังหวัดและสถานศึกษา
- 4) ควรจัดสร้างงบประมาณเป็นค่าดำเนินการกองทุนให้แก่ จังหวัด และสถานศึกษาทุกปีงบประมาณ
- 5) ควรให้ผู้กู้สามารถเบิกจ่ายเงินเหมือนบัญชีออมทรัพย์ทั่วไป
- 6) ควรแก้ไขหลักเกณฑ์รายได้ของบิดามารดาและนักเรียนหรือนักศึกษารวมกันให้อยู่ระหว่าง 150,000-300,000 บาท และควรนำจำนวน บุตร มาเป็นเงื่อนไขประกอบการพิจารณาให้กู้ยืมด้วย

5.5.2 ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

- 1) ควรกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล สถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุนฯ ให้มีผลในทางปฏิบัติชัดเจน โดยประสาน งานกับหน่วยงานต่างๆจนเป็นที่ยอมรับให้คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและ การวัฒนธรรมจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสะดวก
- 2) การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ มีช่วงระยะเวลาเหมาะสมให้จังหวัดและสถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้สะดวก พอสมควร และควรกำหนดปฏิทินเป็นปีการศึกษา
- 3) ควรประสานงานกับกระทรวงการคลังในการจัดประชุม สัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน ต่อระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวดำเนินงานกองทุน อีกทั้งรับทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนฯ

4) ควรกำหนดแผนประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบทั้งในทางกว้างและในทางลึกที่ระดับจังหวัดและสถานศึกษา

5.5.3 ข้อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด

1) ควรกำหนดการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

2) ควรจัดการเก็บเอกสาร ข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ สามารถค้นหาใช้ได้อย่างทันที่

3) ควรศึกษาระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวดำเนินงานกองทุนอย่างชัดเจน สามารถตอบคำถามในเชิงนโยบาย บทบาท อำนาจหน้าที่และแนวดำเนินงานกองทุนได้อย่างชัดเจน

4) ควรจัดประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและสถานศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

5.5.4 ข้อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษาและต่อสถานศึกษา

1) ควรจัดระบบการบริหารและการดำเนินงานกองทุนภายในสถานศึกษา ให้ประสานสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำกระบวนการดำเนินงานกองทุนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารภายในสถานศึกษา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการอำนวยความสะดวกอย่างใกล้ชิดของผู้บริหารสถานศึกษานั้นๆ

2) ควรปรับชั่วโมงสอนของอาจารย์ที่เป็นกรรมการและเลขานุการซึ่งดำเนินงานกองทุนในสถานศึกษา ให้มีเวลาดำเนินการพอสมควร

3) ควรนำผลการปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีด้วย

4) ควรสร้างเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกให้นักเรียนนักศึกษากู้ยืมโดยปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาพ.ศ. 2539 ข้อ 22 ประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่อง คุณสมบัติของนักเรียน นักศึกษาซึ่งมีสิทธิกู้ยืม และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาพ.ศ. 2539 ข้อ 8,9,10 ควรถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

5) ควรจัดระบบการตรวจสอบ ติดตาม นักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินอย่างเป็นระบบ

6) ควรจัดการจัดเก็บข้อมูล เอกสารและสำเนาสัญญากู้ยืมเงินของนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

5.5.5 ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยในลักษณะการประเมินโครงการเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้ทราบสภาพการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการและแนวดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในปีการศึกษา 2539 ซึ่งเป็นการดำเนินงานปีแรก ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถามอาจยังมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวดำเนินงานกองทุนอย่างชัดเจน และอาจมีปัญหาทางการบริหารในหน่วยงานและภาพระส่วนงาน อยู่บ้าง ดังนั้น ในโอกาสต่อไป ควรมีการวิจัยใน ประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1) ควรมีการวิจัยโดยศึกษาความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา และนักเรียนนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ที่มีต่อนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การสั่งการ และแนวดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 2) ควรมีการวิจัยศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการชำระหนี้คืนกองทุนของผู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา
- 3) ควรมีการวิจัยความต้องการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียนนักศึกษาทุกระดับ 5 ปี